

AULANKO SKOGSPARK

Skogsforskningsinstitutet
Unionsgatan 40 A
00170 Helsingfors 17

Telefon (90) 661 401

Telex 125 181 hyfor sf
attn. metla/

Pärbilden: Aulankoberget
Foto: Erkki Oksanen

Utgivare: Skogsforskningsinstitutet/
information

Text: Reino Saarnio
Foto: Erkki Oksanen
Tuomas Heiramo

Helsingin Liikekirjapaino Oy
Helsinki 1984

Till dig som använder exkursionsguiden

Skogsforskningsinstitutet hälsar alla besökare välkomna till Aulanko skogspark för att bekanta sig med dess mångsidiga natur och speciella sevärdheter.

Aulanko har utmärkta naturliga förutsättningar för att vara naturskyddsområde. Läget på näset mellan den vackra Aulankosjön och Vanajavesi, den omväxlande terrängen, det närbelägna Aulanko turistcentrum, de utmärkta trafikförbindelserna, de närbelägna historiska sevärdheterna och traktens skönhet är faktorer som ökar områdets attraktion.

Skogsparkens skönhet och trivsel, man kan säga hela dess framtid, är i hög grad beroende av de som använder området. Det att besökarna tar hänsyn till naturen utgör en stabil grund för utvecklandet av området. Aulankos framtid är beroende av ett förtroendefullt och gott samarbete mellan de som besöker området och skogsforskningsinstitutet. Den ändamålsenliga användningen av området kräver att fredningsbestämmelserna efterföljs och att området hålls snyggt.

Utsikten från Aulankoberget.

Skogsparkens historia

Enligt ett beslut av Tavastehus läns landshövding grundades Aulanko naturskyddsområde den 4 juli 1930. Beslutet hade flere olika orsaker.

På krönet av Aulankoberget, som är områdets högsta ställe med en höjd på 150 m över havsytan och 70 m över Aulankosjön, låg under hednisk tid en fornborg. Bergskrönet var en speciellt lämplig plats för en befästning, då försvaret underlättades av branta sluttningar åt tre håll. Den här gamla tavastländska borgen förstördes troligen omkring år 1250 då de inflyttade svenskarna började bygga Tavastehus slott som ännu i dag reser sig över staden.

Lusikkaniemi, som är beläget i anslutning till naturskyddsområdet och som numera ägs av Tavastehus stad, har en historia med anor från dunkel forntid. Man har på grund av uddens ursprungliga namn, Hiiden niemi (Andeudd) antagit att stenarna på dess högsta ställe är gamla offerstenar.

Den ursprungliga naturen på området förändrades av människohand särskilt mellan åren 1883—1910, då den dåtida ägaren till Karlberg gård, överste Hugo Standertskjöld (1844—1931) påbörjade omfattande byggnads- och förändringsarbeten på området. Standertskjöld, som är känd som Aulankos skapare, föddes på Vanantaka gård i Janakkala. Efter att ha tillbringat några årtionden utomlands och efter att ha skaffat sig en omfattande förmögenhet som vapenfabrikant i Ryssland, återvände Standertskjöld till Finland och investerade sina tillgångar bl.a genom att köpa Karlberg gård år 1883.

Sedermera kom överstens huvudintresse att bli iståndsättandet och förskönandet av gården med omgivningarna enligt centraleuropeiska förbilder. Tidvis var 150 hästkarlar och över hundra fotsoldater i arbete på gården. Man sprängde berg. Man grävde den nuvarande Svandammen och Skogsdammen, med en sammanlagd yta på 4,2 ha, genom att flytta bort över 10 000 m³ jord till parkområdena och skogarna. Man byggde 14 km ny väg och på stället för den gamla fornborgen reste man ett massivt 33 m högt utsiktstorn. Man byggde dessutom otaliga lusthus, paviljonger, utsiktsterasser och en säregen fästningsruin invid vägen till Hattula.

Den ursprungliga naturen förändrades även genom att man inplanterade otaliga barr- och lövträdsarter samt olika buskar och blommor över hela Aulankoberget. Lärkträd, pichtagran och cembratall är barrträd som planterades på Standertskjölds tid och som ännu växer på naturkyddsområdet. Motsvarande lövträd är lind, lönn och alm.

Hugo Robert Standertskjöld, Aulankos skapare.

Museovirasto

Under sekelskiftet var Finlands första djurpark belägen på det nuvarande naturskyddsområdet. Man hade, förutom det naturliga artbeståndet, ren, kronhjort, getter, påfåglar och fasaner som djurparksdjur. Ganska snart slutade man dock med att upprätthålla djurparken. Den främsta orsaken till detta var nog att djuren blev föremål för illgärningar av olika slag, de råkade t.o.m ut för tjuvskytta. Svanen och ett antal inplanterade utländska vattenfåglar som simmar omkring i de artificiella dammarna är de enda djurparksdjuren som är kvar.

Nu uppstod också planerna på att fridlysa Aulankoberget med närmaste omgivning. År 1930 förverkligades sedan planerna. För att särskilt trygga resultatet av överste Standertskjölds arbete samt för att bevara ett stycke av den vackra tavastländska naturen under sakkunniga personers stränga uppsikt grundades naturskyddsområdet som underställdes naturskyddsmyndigheternas övervakning.

Staten deltog med ett årligt anslag i omkostnaderna för skötseln och administrationen av området efter det att lantbruksministeriet godkänt det mellan det dåtida Skogsvetenskapliga forskningsanstalten (Metsätieteellinen tutkimuslaitos) och Tavastehus stad den 22 februari 1935 uppgjorda kontraktet. Samtidigt beslöt man att överflytta övervakningen och skötseln av naturskyddsområdet till en förvaltningsnämnd som skulle bestå av två medlemmar, den ena förordnad av Tavastehus stad och den andra av Skogsvetenskapliga forskningsanstalten. Förvaltningsnämnden påbörjade genast sitt arbete enligt en för områdets skötsel uppgjord plan. Under senare delen av 1930-talet inplanterade man flera dungar som bestod av utländska trädarter samt mindre trädgrupper för att göra naturen mera omväxlande och levande. De ädla lövträdens antal har glädjande nog också ökat under de gångna årtiondena. Alla våra ädla lövträdslag påträffas i dag på området.

Som fortsättare och vårdare av den store naturvännens och byggarens, överste Hugo Standertskjölds livsverk på Aulanko naturskyddsområde bör på 1930-talet särskilt omnämnas Skogsforskningsinstitutets dåvarande direktör, professor Olli Heikinheimo och sedermera professor Sakari Saarnijoki.

År 1963 överläts Aulanko naturskyddsområde till staten och underställdes Skogsforskningsinstitutets administration.

Skogsforskningsinstitutets restaurerade stationsbyggnad på Pukinmäki.

Skogsparken i dag

Det landskap som besökaren i dag ser är alldeles annorlunda än t.ex i början av århundradet. Den hårt tuktade parkaktigheten har försvunnit och man har i stället skog som är mycket vildare än då. Under de gångna årtiondena har de ömtåliga och till vårt klimat oanpassbara trädslagen och buskarna skadats illa eller dött som en följd av den hårda och skoningslösa konkurrens som råder i naturen. Trafiken på området har ökat mycket snabbt och man har därför varit tvungen att förbättra vägnätet. Sedan år 1970 har man kunnat köra med motorfordon på en permanentbelagd ringväg. Promenadvägarna har även förbättrats. Det årliga besökarantalet har ökat, uppskattningsvis har det under de senaste åren överstigit en kvartsmiljon.

I skogsparken begränsas människans rättigheter av naturskyddslagen som bl.a förbjuder all skadegörelse av naturen. Man får röra sig friare inom Aulanko, därvidlag skiljer sig området från natur- och nationalparkerna. Å andra sidan har personalen som svarar för skötseln av området bättre möjligheter att på Aulanko förverkliga natur- och landskapsvård samt att göra Aulanko till ett så trivsamt och tryggt fritidsställe som möjligt.

Sedan år 1964 har arbetsledare Yrjö Palm tillsammans med sina vakhundar ansvarat för tryggheten och ordningen på området. För naturvården på området ansvarar närmast Skogsforskningsinstitutets revirforstmästare.

Utfärdsmålen

Exkursionsguiden redogör i huvuddrag för de mest intressanta och historiskt mest betydelsefulla utflyktsmålen i skogsparken. De utfärds mål som här presenteras är numrerade på vidstående karta. Mål 1 är beläget i början av den för motortrafik enkelrikade ringvägen.

Mål nr 1. Orienteringstavlorna. De färgade orienteringstavlorna informerar besökarna på fyra språk om de begränsningar som ingår i naturskyddslagen samt om de mest intressanta och historiskt sett mest värdefulla målen.

Mål nr 2. På bägge sidorna av vägen växer en vild, på naturligt sätt uppkommen skogsdunge som till största delen består av gran. Dungen är ungefär 140 år gammal. Skogsbeståndet är skogshushållningsmässigt sett överårigt men som landskap

mycket imponerande med sin urskogsstämning. Men i skogsbeståndet syns redan tecken på förfall. Man får varje år avlägsna ett tiotal torra och murkna träd. Man borde påbörja det naturliga förnyandet av skogsbeståndet inom de närmaste åren.

I södra Finland blommar granen vanligen i månadskiftet maj-juni. Fröna mognar under en vegetationsperiod och faller till marken antingen på hösten eller under den påföljande vårvintern. Granen har sällan goda blomningsår, de inträffar kanske med 12—13 års mellanrum.

Granen är det mest högvuxna av alla europeiska trädslag. De kraftigaste trädens medellängd (övre höjd) i de här skogsbeståndet är 33 m. Trädbeståndets kubikinnehåll är ungefär 650 m³/ha.

Gran används som sågvara och som råmaterial vid fiberindustrin.

Mål nr 3. En besynnerlig gran med stor häxkvast i toppen. Häxkvasten är en ärftlig störning som förorsakar grenverkets onormalt täta tillväxtsätt. Kvistarna förgrenar sig ofta och tätt. Häxkvasten uppstår antingen i toppen av trädet eller i en del av kronverket. Frön samlade från en häxkvast producerar anmärkningsvärt nog avkomma som påminner om "kvasten".

Den inhemska granen är även i många andra avseenden mycket rik på olika former. Förutom häxkvastgran påträffas i våra skogar ormgran, gruppgran, storgran samt den lågväxta bordgranen.

Granarna indelas enligt grenarnas växtsätt i fem olika grupper: Kam-, band-, borst-, plan- och kvastgranar. Upphöjningar, knölar och oregelbundenheter som påträffas i stammens struktur har gett anledning till att tala om klumpgran. Den skarpögda vandraren kan under våren eller försommaren få syn på granar vars unga skott har en exceptionell färg. Dessa färgvarianter har kallats guld- eller purpurgranar.

Mål nr 4. På båda sidorna av vägen växer ett tämligen vidsträckt och enhetligt rönbestånd. Rönnen är ett trädslag som spritt sig vida omkring, i Finland är den en av de vanligaste växtarterna. I vårt land påträffas mera sällan rena rönnskogsbestånd, vanligare är enstaka träd eller små rönngrupper. Vårt rönbestånd har uppkommit på naturligt sätt, men man får hela tiden avlägsna överståndare och mera snabbvuxna trädslag som förhindrar rönnsens tillväxt. Dessa vårdåtgärder är förklaringen till att man på området har ett vidsträckt, rent rönbestånd.

Rönnbeståndet i mål nr 4.

I södra Finland blommar rönnen i medeltal omkring den 10 juni och den producerar rikligt med blommor ungefär vartannat år. Den vita blomsterprakten efterföljs på hösten av en mängd rönnbär som lockar olika fågelarter, bl.a. sidensvans, till en smaklig höstmåltid. Också människan har upptäckt att bären går att använda. Man får god sylt av de sötaste bären och man kan även tillreda andra läckerheter av dem.

I bästa fall kan rönnen växa ungefär 15 m hög. De kraftigaste träden i detta skogsbestånd mäter i medeltal 9,5 m och trädbeståndets kubikinnehåll är 43 m³/ha.

Rönnveden är hård och tånjbar. Man får bl.a. mycket vacker faner av rönn. Rönn användes ännu för några årtionden sedan i riklig mängd som hemslöjdsmaterial för framställandet av olika bruksföremål. Från den här tiden härstammar också talesättet: "den håller, fast den är liten, om den är av rönn".

Paviljongen i Rosendalen.

Mål nr 5. Rosendalen. Området har fått sitt namn av överste Standertskjöld's avsikt att här grundlägga en vidlyftig rosenplantering, som trots de ivriga försöken inte ville lyckas. Parkaktigheten är fortfarande karaktäristisk för platsen. De högresta och glest växande lövträden gör platsen ljus och den artrika och frodiga undervegetationen trivs utmärkt.

Under senare delen av 1930-talet har man utmed diket som rinner från Skogsdammen planterat utländska trädslag, bl.a två thuja-arter, idegran och därtill flere olika buskarter. Områdets ädla lövträd och lärkträd är planteringar som härstammar från överstens tid. Invid stigen i terrängen mellan landsvägen och Skogsdammen växer ett högt lärkträd, med en höjd på 30,5 m, en diameter i brösthöjd (1,3 m från marken) på 75 cm samt en kubikvolym på 3,6 m³.

Rosendalens paviljong befinner sig invid ringvägen. Dethär lusthuset i gotisk still är den enda träbyggnaden som finns kvar på området av de av översten på sin tid byggda, otaliga lusthusen och paviljongerna.

Mål nr 6. Lindallén. Flera alléer, främst av lind och lärkträd, grundades på överstens tid. Under årtiondenas gång har många av dessa alléer förstörts, främst genom att mera snabbväxna trädarter tagit växtplatsen i besittning. Den rad av lindar som kantar vägen är en av de bäst bibehållna alléerna. Linden har genom tiderna varit ett av de populäraste prydnadsträden i parker och boulevarder. Det djupgröna och rikliga bladverket samt förmågan att stå ut med olika luftföroreningar har fört linden till kulturbygderna. Under innevarande århundrade har lindbeståndet i skogarna minskat oroväckande. Dess naturliga växtplatser har röjts till åker eller den har på grund av sitt obetydliga ekonomiska värde huggits till ved. Förr i tiden

framställdes bastband av dess skal. Linden passar alldeles utmärkt till tändsticksträ.

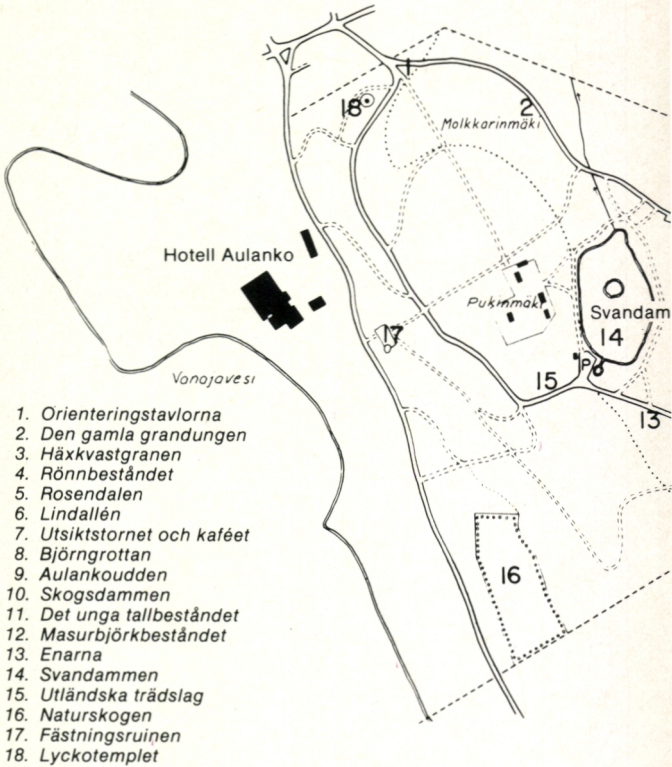
Våra övriga ädla lövträd är ek, ask, alm och lönn. Det finns två olika slag av alm, skogsalm och vresalm.

Att de ädla lövträden kallas "ädla" beror nog på att de inte så allmänt påträffas i vårt land. Förutom hos linden, är veden hård, seg och vacker i avseende av både färg och mönster och den passar bra för många olika specialändamål. Särskilt de äldre träden är uppseendeväckande vackra med sina bastanta grenar och lummiga kronverk.

I Finland växer de ädla lövträden på den nordligaste gränsen av sitt utbredningsområde och därför påträffas på de bästa växtplatserna i allmänhet enstaka träd eller små trädgrupper.

Den av översten grundade lindallén vid ringvägen.

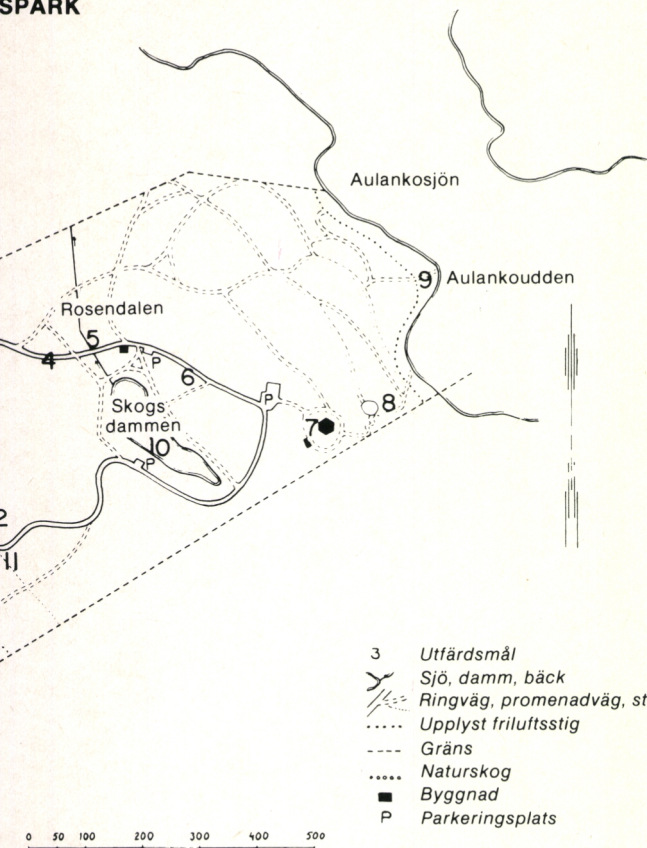

Mål nr 7. Aulankobergets krön. På naturskyddsområdets högsta ställe, där den forntida borgen en gång stod, höjer sig ett massivt, grått stentorn. Utsiktstornet är ett av de sista stora arbeten översten lät utföra på Aulanko innan han sålde gården. Tornet planerades av arkitekt Waldemar Aspelin och byggnadsarbetena påbörjades år 1906. Det 33 m höga tornet blev färdigt följande år. Vid foten av tornet byggdes samtidigt en utsiktsterrass. Under terrassen kan den nyfikna besökaren finna en fresk med jaktmotiv målad av Lennart Segerstråle.

Utsikten från Aulankoberget är förtjusande. Man stannar gärna upp för att vila och för att för en stund njuta av det finska insjö-

SPARK

och skogslandskapet. Nedanför, strax intill det branta berget, ligger Aulankosjön med den redan tidigare omnämnda Lusikaniemi.

Ursprungligen har kafébyggnaden varit vaktbostad. Under årens lopp har den lilla stugan vuxit till sin nuvarande storlek.

Mål nr 8. Från utsiktsterassen leder 322 stentrappsteg ned till björngrottan. För att få se statyn av björnfamiljen kan man även runda berget längs promenadvägen. Det är konstnär Robert Stigell som har huggit ut statyn i sten.

I björngrottan märker man lätt hur brant Aulankoberget här reser sig mot fornborgen. Mellan grottan och Aulankosjön växer en liten björkdunge som främst består av vårtbjörk. I Finland finns tre olika björkarter: vårtbjörk, glasbjörk och risaktig dvärgbjörk. Vårtbjörken växer sig vanligen större än glasbjörken och är således skogsekonomiskt sett mera värdefull. Fjällbjörken är en av glasbjörkens underarter som påträffas på vidsträckta områden i norra Finland. De båda björkarterna är vackra och piggar upp det ofta litet enformiga finländska landskapet. I södra Finland blommar björken i slutet av maj och den fröar av sig samma år med början i juli. Björken har även flikbladiga former, som förekommer inplanterade på naturskyddsområdet. Masurbjörken är en mycket speciell form som även ekonomiskt sett är mycket värdefull. Se mål nr 12.

Björngrottan.

Mål nr 9. Aulankoudden. Ett av det forna Aulankos otaliga parkområden. Fortfarande leder en stentrappa ned till stranden där det på överstens tid fanns en båthamn. Exempel på utländska trädslag som växer på dethär området är pichtagran och lärkträd. Av de ädla lövträden påträffas lind.

Mål nr 10. Skogsdammen är en konstgjord sjö där inplanterade svanar sommartid simmar omkring tillsammans med vilda änder och måser. En mängd utländska trädslag, bl.a pichtagran, cembratall och lärkträd växer invid stigen som rundar dammen. Dessa tre trädslag representerar de trädarter som längst och med god framgång odlats i vårt land. Pichtagran och cembratall har odlats främst som prydnadsträd men även av landskapsvårdande orsaker. Lärkträdet, närmast då det sibiriska lärkträdet, odlas även på grund av skogshushållningsmässiga orsaker. En del av områdets lärkträd är s.k hybrider som karaktäriseras av att de är snabbvuxna. Dessa hybrider växer i bästa fall snabbare än någondera "föräldern".

Inom området växer på tre olika ställen grupper av den inhemska granens s.k sorg- eller pelarformer och öster om dammen växer några bollgranar. De förstnämnda har grenar som hänger tätt utmed stammen och de senare är som barrbollar som skjuter upp ur marken. Av de ädla lövträden växer bl.a vresalm på området. Inom området påträffas dessutom bärapel och rikligt med olika buskar. Alldeles invid vägen växer en ståtlig och rak en.

Mål nr 11. Efter en brant vägkrök växer till vänster ett relativt stort, ungt tallbestånd som är inplanterat. År 1948 inplanterades på området fyra år gamla, en gång omskolade plantor. Plan-

Stranden vid skogsdammen.

torna sattes mycket tätt, utan regelbundna planteringsavstånd. Fröna samlades av elittallar som växte i Filpula. Två gånger har skogsbeståndet genomgått en lindrig gallring. I södra Finland blommar tallen i medeltal under den andra veckan i juni. Tallkotten växer under sin första sommar till en ärts storlek och uppnår full storlek följande sommar. Under höstens gång mognar fröet och tallen fröar under den därpå följande vårvintern.

Liksom granen har även tallen, flera olika arter och former som visserligen är mera sällsynta än hos granen. På grund av sin rödbruna färg skiljer sig tallens kärnved från den ljust gulaktiga ytveden. Man använder tall främst som sågvirke, till pelare, syllar, som gruvtimmer och som massaved. Dessutom framställs faner av tall. Alldeles okända är inte heller de av tallen utvunna kemiska produkterna tallbarrssåpa och terpentin. I Finland användes mycket tall fordomdags till tjärbränning.

Mål nr 12. Masurbjörkbeståndet. År 1934 inplanterades fyraåriga, en gång omskolade masurbjörkplantor som härstammade från Aulanko. Beståndet har flera gånger gallrats genom att vanliga björkar och sämre masurbjörkar avlägsnats.

Masurbjörken är en särskild form som förekommer speciellt hos vårtbjörken, medan masurbildning är mera sällsynt hos glasbjörken. Masurbildning förekommer även hos andra trädslag, men mycket sparsamt om man jämför med den rikliga förekomsten av masurbjörk.

Masurbjörkens naturliga utbredningsområde är litet. I södra Finland påträffas enstaka masurbjörkar eller små masurbjörkgrupper, rikligast förekommer de i södra Tavastland, bl.a på Aulanko växer det ganska mycket vild masurbjörk. Masurbjörk påträffas utanför vårt lands gränser i de delar av Sovjetunionen som ligger närmast Finland.

Masurbildningen är en följd av onormal funktion hos kambiumskiktets celler. Det är fråga om en ärftlig sjukdom som bl.a kännetecknas av masurcellernas bruna färg, en mångfald av masurfigurationer samt av ett typiskt växtsätt. De viktigaste yttre kännetecknen är stammens mer eller mindre tydligt urskiljbara knölar, ådror och ringformiga oregelbundenheter. Övriga yttre kännetecken är det långsamma växtsättet och grenigheten. Ofta liknar masurbjörken en stor buske. Masurveden är mycket dekorativ, hård och samtidigt seg. Masur används allmänt vid framställningen av knivskaft och olika slags prydnadsföremål. Ibland ser man t.o.m möbler gjorda av masur. Masurveden är mycket sällsynt och dyrbar, den är det enda inhemska trädslaget som säljs enligt vikt.

Mål nr 13. Invid vägen växer en grupp enar. Enen är det barrträd som har den största spridningen, enar förekommer på hela norra jordklotet. Enen är mycket rik på former, mest dekorativa är de cypressaktiga pelarena.

Tidigt om våren, då braxen leker, blommar enen samtidigt som häggen. Först tredje sommaren efter blomningen mognar enbäret slutgiltigt. Bären lär vara aningen giftiga men trots det har man använt dem som läkemedel vid njurlidanden och som brännvinskrydda.

Som alldeles ung växer enen snabbt men tillväxten blir snart mycket långsam. I vissa fall kan enen trots det långsamma tillväxtsättet uppnå mycket hög ålder. De största enarna som påträffats i vårt land har varit över 10 m höga.

Envirket är finfibrigt, böjbart, vackert, det doftar gott och det murknar inte lätt. Trädet saknar hartskanaler och kåda. Tidigare användes eneträ till framställningen av kärl.

Mål nr 14. Svandammen, som är den större av de två dammar överste Standertskjöld på sin tid byggde, har under årtionden varit skogsparkens medelpunkt. Det är den ännu i dag. Området är parkaktigt, ett typiskt kulturlandskap där människan gjort de grundligaste förändringarna i den ursprungliga naturen. Så småningom kommer nog den finputsade parkaktigheten att försvinna då en del av de mera sällsynta växt- och trädslagen har förstörts.

En stor del av de tama knölsvanarna, gässen och ankorna simmar sommartid omkring i dammen. Stora and- och måsflockar församlas om höstarna vid dammen för att avnjuta höstens sista läckerbitar. En mängd utländska trädslag, t.ex pichtagran, cembratall, lärkträd och douglasgran, påträffas runt omkring svandammen. Inhemska trädbestånd är klibbalarna på södra stranden och asparna på den östra.

Klibbalen som växer på havs- och insjöstränder, utmed bäckar och på de frodigaste lundkärren är den värdefullare av våra två alarter. Den fordrar rikligt med vatten och den klarar sig således endast på växtplatser som är permanent fuktiga. Klibbalen blommar tidigt om våren, i södra Finland i medeltal i mitten av april. Vanligen faller den sina frön redan samma höst. Klibbalen producerar i allmänhet mycket små mängder grobara frön. Fortplantningen baserar sig till stor del på klibbalens förmåga att skjuta skott.

Klibbalens ved har en vacker färg som mycket påminner om mahogny. Bl.a möbelindustrin är därför mycket intresserad av klibbalen.

Aspdungen, på svandammens östra strand, har uppstått från rotskott, dvs. aspens naturliga sätt att fortplanta sig. Aspen förnyar sig nämligen mycket dåligt från fröplantor. I vårt land påträffas inte många rena aspbestånd. Detta beror på aspens mycket dåliga konkurrenskraft — andra trädslag övertar lätt växtplatsen och gör aspen till ett anspråkslöst blandträd. Trots det har aspen en alldeles egen plats i vår natur. Landskapsmässigt är särskilt de gamla asparna mycket ståtliga och speciella med sina glatt dallrande löv. En mängd däggdjur och fåglar bor i asparnas ihåliga stammar och en mångfaldig och artrik insektvärld lever i deras stammar och bladverk. Dessutom är aspens bark en delikatess för bl.a älgarna, hararna, bävrarna och sorkarna.

Aspveden är tämligen vit, lätt att bearbeta men samtidigt seg. Nuförtiden är efterfrågan på asp större än vad män för skogsindustrins behov förmår odla. Tändsticksindustrin använder aspen som huvudråmaterial, men av asp framställs också faner, träull och papper av hög kvalitet. Också på bastulaven har vi bekantat oss med aspen.

Mål nr 15. År 1938 inplanterades på området flera olika utländska trädslag som små dungar eller trädgrupper. Områdets utländska träd har endast ett dekorativt eller landskapsvårdande värde. De förmår inte konkurrera med de inhemska trädslagen i tillväxt. Varför då alls odla utländska trädslag i vårt land? Förutom att de utländska trädslagen medför en omväxling i vår tämligen enformiga landskapsbild har de dessutom ett obestridbart värde för undervisnings-, forsknings- och förädlingsarbetet. Dessutom har två eller tre av de utländska trädslagen även en viss betydelse för skogshushållningen. T.ex lärkträdet ger på de bästa växtställena samma avkastning som våra egna barrträd och det är också mycket hållbart mot röta. Lärkträd kan således användas för konstruktioner i jord och i vatten. Båtbyggnadsindustrin använde på träfartygens tid mycket lärkträd.

Endast ett av områdets utländska trädslag, omorikagranen härstammar från Europa, från Balkanbergen. Före istiden var omorikagranen mycket allmän på vidsträckta områden i Europa, men istiden skuffade den ända till Balkanbergen. Nuförtiden påträffas den i små, särskilda trädbestånd inom ett begränsat område på ungefär 150 ha. I olika delar av Europa har man odlat mycket omorikagran efter det att den upptäcktes. Förutom att den med sitt smala kronverk som ofta når ända ned till marken är mycket dekorativ har den också visat sig vara mycket hållbar mot olika slag av föroreningar.

Mål nr 16. Naturskogen. På dethär området hålls skogen i sitt naturliga tillstånd dvs. man hugger inte på området och torra och omkullfallna träd förs inte bort. Motsvarande områden i vårt land är natur- och nationalparkerna.

Här erbjuds ett utmärkt tillfälle till jämförelse mellan en oomskött skog i naturligt tillstånd och naturskyddsområdets omskötta skogslandskap.

Mål nr 17. Fästningsruinen. Ett av överstens första byggnadsverk, som ofta brukar kallas gamla befästningsverket. Fästningsruinen i många avseenden påminner om en medeltida riddarborg har den aldrig varit det. Fästningen byggdes tvärtom för en helt fredlig användning. Man hade nämligen en alldeles utmärkt utsikt över Vanajavesi och Karlberg gård från fästningens torn. Det enda krigiska i fästningen var den lilla kanonen med vilken man gav salut då främmande var i antågande till gården och man samtidigt ville meddela stadens invånare att man hade fest på Karlberg.

Nuförtiden utgör fästningsruinen en naturlig kuliss till scenverksamheten på Aulanko Sagoteater. Teaterverksamheten i fästningsruinen inleddes år 1960.

Det sydliga tornet av fästningsruinen.

Mål nr 18. Lyckotemplet. En på ett högt stenrös byggd egen-
domlig rotunda vars ändamål man inte riktigt känner till. Lyc-
kotemplet och den strax intill belägna planen var särskilt avsed-
da som festområde. På överstens tid firades här den årliga
sommarfesten för gårdens alla underlydande. Festen hölls på en
vardag och den var obligatorisk för alla. Lön utbetalades även
för festdagen alldeles såsom nuförtiden på självständighets-
dagen.

Till en början hade man handmålade, kulörta fönsterglas i lyc-
kotemplet men snart efter det att de hade blivit färdiga söndras-
des fönstren. Tills vidare har dock templet bibehållits som ett
minne av den människovänliga översten Hugo Standertskjöld
som högaktade naturen.

Lyckotemplet.

Skogsforskningsverksamhet på Aulanko

Förutom en betydande turistsevärdhet är Aulanko skogspark även ett av Skogsforskningsinstitutets forskningsområden. Skogsforskningsinstitutets forskningsskogar har en sammanlagd areal på nästan 150 000 hektar och kartskissen på bakre pärmén till denna brochyr klargör var de är belägna.

Med hjälp av i terrängen uppsatta strötrattar undersöker man på Aulanko särskilt granens, tallens och rönnens fröskördar. Forskarna har dessutom inom området utvalt observationsträd vars blomning och kottskörd man noga följer med.

För forskningen värdefulla är också de på området inplanterade utvuxna trädbestånden av utländska trädslag, masurbjörkbestånden och de från det normala avvikande formerna hos granen. Skogsförädlingsforskarna har ett 1954 planterat avkommeförsök på vårtbjörk under uppväxt på Aulanko. Man följer här med utvecklingen av fripollinationsavkomman till registrerade plusträd från Keuru.

Skogsparkens stora besökarantal erbjuder även möjligheter till forskning angående användandet av skogen för friluft- och rekreatiönsändamål.

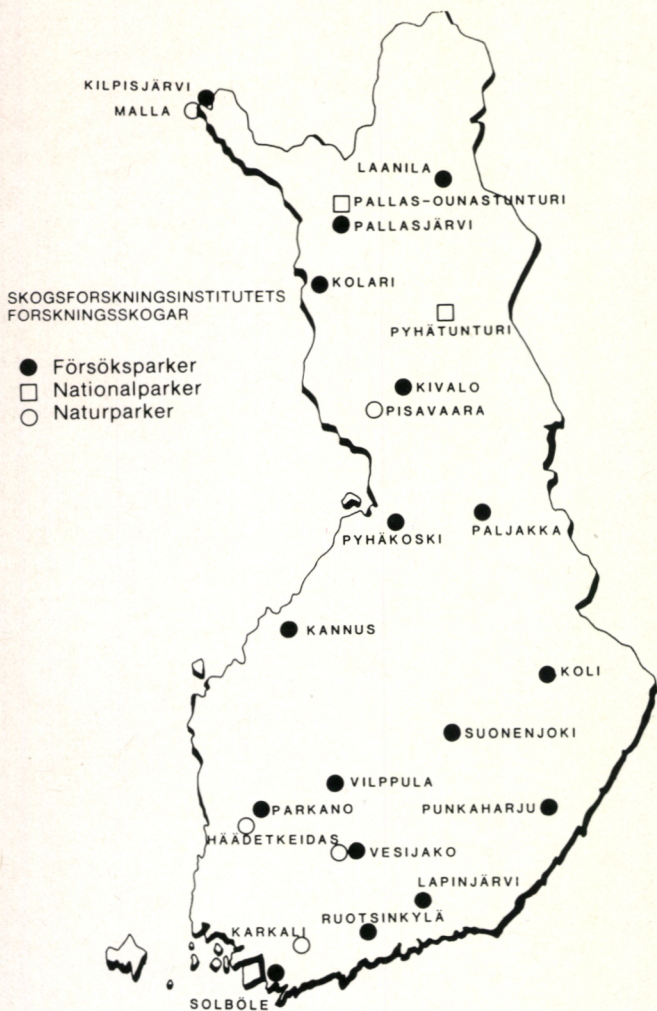

Aulanko är också ett forskningsområde. Forskarna har sina strötrattar uppsatta bl.a. i granbestånd.

Skogsforskningsinstitutet

Skogsforskningsinstitutet är en statlig forskningsanstalt som grundades år 1917 och som underlyder lantbruksministeriet. Dess huvuduppgifter är den forskning som befrämjar Finlands skogshushållning samt det ändamålsenliga användandet av skogstillgångarna och skogen. Inom skogsforskningen arbetar nästan 800 personer på nio forskningsavdelningar och på tio forsknings- och fältstationer. Institutet förfogar för forsknings- och undersökningsändamål över sammanlagt 150 000 hektar statlig skog, som är indelad i 17 undersökningsområden och som omfattar två national- och fem naturparker. Fältundersökningar bedrivs i alla delar av landet.

Skogsforskningsinstitutets forskningsskogar.

